

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนชุดกิจกรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการเรียนชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนกลุ่มลำปลายมาศ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 11 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 175 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง กลุ่มลำปลายมาศ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 16 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 ชุด

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 16 แผน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 12 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง ตำบลผไทรินทร์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในรูปแบบการทดลอง One-Group Pretest-Design โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ

4.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และเก็บรวบรวมคะแนน เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ โดยผู้วิจัย ดำเนินการสอนด้วยตนเอง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และชุดกิจกรรมตามที่ระบุในแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ระหว่างวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2556 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2556

4.2 เมื่อเรียนจบแล้วทดสอบหลังเรียน ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อวัดความก้าวหน้าของการเรียน และเก็บรวบรวมคะแนนเพื่อคำนวณค่าทางสถิติและให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

5.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

5.3 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียน โดยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

5.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ $80.11/85.00$ ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7983 แสดงว่ามีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7983 หรือคิดเป็นร้อยละ 79.83

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.11/85.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้ เป็นเพราะการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มุ่งเน้นกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวพิสูจน์ได้ด้วยการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม ได้เรียนรู้จากสื่ออุปกรณ์จริง โดยมีครูคอยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาและชี้แนะในการทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้จริงด้วยตัวของผู้เรียนเอง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้ วารุณี หัตนีสสัย (2554 : 95) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรองพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.92/81.94 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เปรมฤดี พันวิเศษ (2554 : 83) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกยางหนองตาฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวนนักเรียน 30 คน พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพ 81.47/80.85 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียน

ได้เรียนรู้ด้วยตนเองจนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ทัศนีย์ (2554 : 95) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นั่นคือนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนมากกว่าร้อยละ 20 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และรุ่งทิwa รอดวิเศษ (2554: 83) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิตยา กัณหา (2554 : 76) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลหลังใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 0.7983 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.83 ซึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคSTAD มีกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลายนักเรียน ได้ปฏิบัติจริง ได้แก้ปัญหา ในกลุ่มมีการวางแผนให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่ม นักเรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดการจดจำและเข้าใจที่แท้จริงและมีความก้าวหน้าใน การเรียนรู้ นักเรียนได้ใช้สื่อ นวัตกรรมที่ใกล้ตัวนักเรียน นักเรียนเห็นคุณค่า ประโยชน์หรือโทษ ที่จะเกิดกับตนเอง และครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของ รุ่งทิwa รอดวิเศษ (2554: 83) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6807 แสดงว่ามีค่าความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 68.07 ซึ่งสูงกว่าสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 50

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดเพราะ ชุดกิจกรรมและแผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีสื่อที่เรียนรู้ได้ด้วย ตนเอง นักเรียนมีความสนใจในเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความพึงพอใจใน

การเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วารุณี หัสนิสัย (2554:95) ว่าความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรองพิทยาคม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ พบว่ามีความพึงพอใจตั้งแต่ระดับพึงพอใจมาก มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และการวิจัยของ รุ่งทิวา รอดวิเศษ (2554 : 83) นักเรียนที่เรียน ด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยชุดกิจกรรมฝึกทักษะ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นิตยา กัณหา (2554:76) นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา สรุปได้ว่าวิธีการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง หรือสังคมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง ก่อเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการชี้นำของครูผู้สอน และส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ประสบปัญหาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ควรออกแบบวิธีการเรียนหรือใช้วิธีการเรียนด้วยชุดกิจกรรม ที่ให้ความรู้ สำหรับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเริ่มจาก สื่อนวัตกรรม

ที่ใกล้ตัวนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเห็นคุณค่า ประโยชน์หรือโทษที่จะเกิดกับตนเอง และครอบครัว เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนการสอนตามเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนที่ถูกติกรอบให้เรียน

1.2 ก่อนการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนในงานตรวจสอบอุปกรณ์การเรียนให้ มีความพร้อมในการเรียน และสามารถปฏิบัติการสอนนอกเวลาเรียนได้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การกำหนดปัญหาหรือสถานการณ์ในใบงาน พบว่านักเรียนบางกลุ่มที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือมีความรู้ มีทักษะเกี่ยวกับเรื่องนั้นมาบ้าง จะสามารถแก้ปัญหาและเสนอผลงานได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน ดังนั้นครูผู้สอนควรตรวจสอบพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน ก่อนที่จะกำหนดสถานการณ์หรือปรับเปลี่ยนในใบงาน

1.4 การเรียนโดย ชื่นสร้าง ความสนใจกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม ครูผู้สอนต้องใช้เทคนิค กับวิธีการกลุ่มมาใช้กับผู้เรียนตามช่วงวัย เพราะการตั้งคำถาม หรือตั้งสมมติฐานต้องเป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากเรียน

1.5 ควรสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีอิสระ เสรีในการเรียนรู้ ทั้งด้านความคิด การปฏิบัติ และการนำเสนอ เพื่อกระตุ้นกระบวนการคิด และการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่โดยมีกระบวนการคิดที่มีเหตุผลและครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกแลกเปลี่ยนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ในเนื้อหาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และกับนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ระดับชั้น และวัยของนักเรียนกับนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยการเรียนการสอนโดยชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เปรียบเทียบกับการเรียนการสอนด้วยวิธีอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้าง และพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอนที่หลากหลาย สามารถนำไปแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ทำให้การศึกษาของเด็กไทยเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.3 ควรนำเทคนิคการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไปใช้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่น ๆ ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University